

Lokaaskeuze- proeven bruine rat

Summary

A series of bait-preference tests was performed with the offspring of wild brown rats. Several products, among which some commercially marketed, were compared to groats (gepelde haver; 16 tests) and two to clipped oats (gepunte haver). Hamster food turned out to be favourite compared to groats. Compared to other products groats were equally or far more favourite.

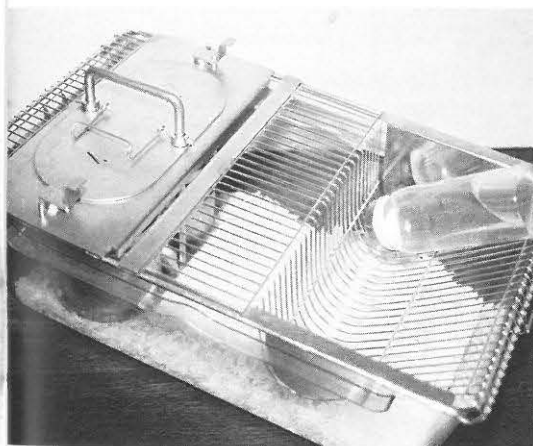
Aanbod van haver en een andere voedselsoort of kant-en-klaar diervoeder

In 18 lokaaskeuzeproeven is nagegaan of bruine ratten de diverse alternatieve aangeboden producten beter opnamen dan haver. In zestien van de achttien lokaaskeuzeproeven werd **gepelde haver** als referentieproduct aangeboden, in twee proeven **gepunte haver**.

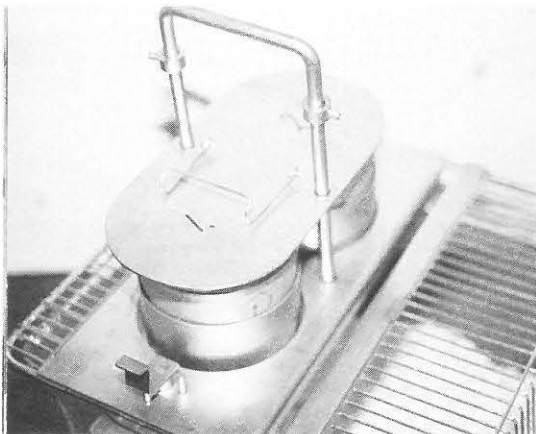
Voor de lokaaskeuzeproeven werden zowel wilde als tamme bruine ratten gebruikt. Van beide bruine rattenstammen zijn de afgelopen jaren met succes meerdere generaties gefokt. Deze bezitten nog de eigenschappen waakzaamheid en kieskeurigheid van de voorouders. De resultaten van de proeven met deze rattenstammen zijn naar wordt aangenomen onderling goed te vergelijken.

Proefopzet

De bruine ratten werden ieder apart gehuisvest in een macrolon bak. De te beproeven producten werden verstrekt in twee roestvrijstalen bakjes, waarin voor de proef 30 gram produkt werd gedeponeerd. Iedere dag werd op hetzelfde tijdstip de opname daarvan gecontroleerd (door weging vastgesteld, waarbij rekening is gehouden met een percentage gemorst lokaas) en werd vervolgens het lokaas in het bakje ververst. Daarna werden de bakjes onderling verwisseld.

macrolon bak ingericht voor lokaaskeuzeproef
(foto A. Balkstra)

twee bakjes voor lokaaskeuzeproef
(foto A. Balkstra)

De volgende producten zijn met gepelde haver vergeleken:

- vetbol o.b.v. dierlijk vet en kristalbloem
- vetbol o.b.v. plantaardig vet en kristalbloem
- 2 x knaagdiervoer (WM)
- 2 x knaagdiervoer (A)
- hamstervoer (A) met chloorfacinon
- hamstervoer (A)
- gepunte haver
- knaagdiervoer (WM) met extra zonnepitten
- papegaaienvoer (VdW)
- tortelduivenvoer (WM)
- babybiggekorel
- gemengd kippegraan
- hamstervoer (A)
- babybiggekorel
- opfokkorel nr. 1 voor biggen.

Bij de twee overige proeven werd:

- gepunte haver met 0,5% bloedmeel en 1% slaolie vergeleken met gepunte haver met 1% slaolie en
- hamstervoer vergeleken met gepunte haver.

De resultaten laten een paar duidelijke uitslagen zien:

- **hamstervoer (A)**, een eigen produkt van de betreffende firma geeft een opname te zien van 83,6% (met chloorfacinon) en 86,9% tegen resp. 16,4% en 13,1% gepelde haver in de derde proef is het verschil iets minder, namelijk 57,5% tegen 42,5%. De samenstelling van hamstervoer (A) is bij de Afdeling bekend
- dan is er ook een aantal duidelijke uitslagen ten gunste van gepelde haver, zoals 90,1% en 91,6% tegen resp. 9,9% (**vetbol** o.b.v. dierlijk vet en kristalbloem) en 8,4% (**vetbol** o.b.v. plantaardig vet en kristalbloem)
- verder was de uitslag gepelde haver van 81,9%, 82,3%, en 76,7% tegen 18,1% en 17,7% **babybiggekorel** twee maal en 23,3% **opfokkorel nr. 1** voor biggen opmerkelijk
- ook gepelde haver 65,3% tegen **tortelduivenvoer (WM)** 34,7% geeft een voorkeur te zien voor gepelde haver
- de meest opmerkelijke uitslag was die van **gepelde haver** tegen **gepunte haver**, namelijk 99,5% tegen 0,5%. Bij de overige proeven is het verschil in opname niet zo groot dat daar een conclusie kan worden getrokken.

De resultaten van de proeven zijn in het volgend overzicht weergegeven.				
wilde/tamme bruine rat	lokaas 1	lokaas 2	opn. 1	opn. 2
wilde	vetbol o.b.v. dierlijk vet en kristalbloem	gepelde haver	9,9%	90,1%
wilde	vetbol o.b.v. plantaardig vet en kristalbloem	gepelde haver	8,4%	91,6%
tamme	knaagdiervoer (WM)	gepelde haver	46,3%	53,7%
wilde	knaagdiervoer (WM)	gepelde haver	45,5%	54,5%
tamme	knaagdiervoer (A) zonder zonnepitten	gepelde haver	53,1%	46,9%
wilde	knaagdiervoer (A) zonder zonnepitten	gepelde haver	41,4%	58,6%
wilde	hamstervoer (A) met chloorfacinon	gepelde haver met chloorfacinon	83,6%	16,4%
tamme	hamstervoer (A)	gepelde haver	57,5%	42,5%
tamme	gepunte haver	gepelde haver	0,5%	99,5%
wilde	knaagdiervoer met extra zonnepitten	gepelde haver	31,2%	68,8%
tamme	papegaaienvoer (VdW)	gepelde haver	40,5%	59,5%
tamme	tortelduivenvoer (WM)	gepelde haver	34,7%	65,3%
tamme	babybiggekorel	gepelde haver	18,1%	81,9%
tamme	gemengd kippegraan	gepelde haver	44,6%	55,4%
tamme	opfokkorel nr. 1	gepelde haver	23,3%	76,7%
wilde	hamstervoer (A)	gepunte haver	86,9%	13,1%
wilde	gepunte haver met 0,5% bloedmeel en 1% slaolie	gepunte haver met 1% slaolie	50,6%	49,4%

Conclusie

Het blijkt dat hamstervoer (A) in de praktijk een goed alternatief kan zijn als er met gepelde haver niet voldoende opname is. Ten opzichte van de andere produkten was gepelde haver even gewild tot veruit favoriet. Teleurstellend is dat de nieuw ontwikkelde vetbol van zowel plantaardig- als dierlijk vet er in de proeven slecht van afkomt. Het verdient aanbeveling om de kwaliteit van de vet-

bol te verbeteren en er opnieuw lokaaskeuzeproeven mee uit te voeren. Het is dan ook voornamelijk om bovengenoemde redenen, dat vetbollen uitsluitend worden geadviseerd voor toepassing in riuolen, vochtige kruipruimten en uitsluitend **vochtige** buitensituaties.

A.E. Brink.